

JAARVERSLAG

2022

Colofon

Jaarverslag van het Nederlands Migratie Instituut (NMI)

Catharijnesingel 50, Utrecht

3511GC Utrecht

(030) 234 29 36

nmi@nmigratie.nl

www.nmigratie.nl

© april 2023 – Stichting Nederlands Migratie Instituut

Alle rechten zijn voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden gebruikt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het NMI.

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding	5
De dienstverlening van het Nederlands Migratie Instituut	6
Werkwijze	6
Omvang van de dienstverlening.....	7
Samenstelling doelgroep NMI	8
Type dienstverlening	9
Cliëntcontacten	10
Groepsvoorlichting	10
Netwerkactiviteiten.....	11
Reeds geremigreerden	11
Vluchtelingen en asielgerechtigden	11
Ontwikkelingen en Organisatie	12
Nieuwe werkelijkheid	12
Ontwikkelingen bij de doelgroepen van de Remigratiewet.....	12
Marokko	12
Turkije.....	13
Suriname.....	13
Balkan	13
Partners van NMI.....	14
Bestuur, medewerkers en organisatie NMI	15
Bestuur	15
Medewerkers	15
Organisatie	16
Locaties.....	17
Afbouw	17
Deelproject 1: Beëindigen kernactiviteiten NMI.....	18
Deelproject 2: Communicatie.....	18
Deelproject 3: Medewerkers.....	18
Deelproject 4: Borgen en delen kennis	18
Deelproject 5: Na 2024.....	18
Deelproject 6: Deur dicht	18

Inleiding

Stichting Nederlands Migratie Instituut (NMI) is op 1 april 1991 opgericht. Overeenkomstig artikel 2 van de statuten stelt de stichting zich ten doel:

1. Het in hun besluitvormingsproces ondersteunen van de migranten, die vertrek uit Nederland overwegen, door middel van voorlichting en begeleiding.
2. Het door middel van advisering leveren van een bijdrage aan de totstandkoming en uitvoering van het remigratiebeleid in Nederland.

Een dienstverleningsovereenkomst tussen het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en het NMI vormt het kader voor de diensten die NMI aan belangstellenden biedt. SZW en NMI zijn na eerdere overeenkomsten een dienstverleningsovereenkomst aangegaan voor de periode 2016-2020. Per 2021 is een nieuwe overeenkomst voor 2 jaar in werking getreden (2021 en 2022). In die overeenkomst is de optie opgenomen om de NMI dienstverlening als laatste stap te verlengen tot eind 2024. Bij het schrijven van deze inleiding is inmiddels deze laatste verlenging tot eind 2024 overeengekomen en ingegaan.

De taak van het NMI is verweven met wetgeving¹. Deze wetgeving zal aflopen per 31-12-2024, in de zin dat nieuwe aanvragen van een remigratie uitkering vanaf dat moment niet meer in behandeling worden genomen door de SVB. Omdat de taakuitvoering en financiering van het NMI inmiddels exclusief zijn gekoppeld aan deze wet is de planning dat de dienstverlening van NMI stopt wanneer de wettelijke grondslag voor financiering door SZW komt te vervallen.

In voorliggend jaarverslag zijn de activiteiten en resultaten van het jaar 2022 beschreven.

NMI biedt inmiddels al ruim 32 jaar begeleiding aan migranten. NMI is hiermee onder andere een laagdrempelig voorportaal voor de Sociale Verzekeringsbank (SVB), de instantie die formeel uitvoering geeft aan de Remigratiewet. Veel oudere migranten overwegen ooit terug te keren naar hun geboorteland. De periode van plan tot realisatie is gemakkelijk een jaar lang. Voor diegenen die overwegen gebruik te maken van de Remigratiewet is het moment nabij dat een beslissing genomen moet worden. Terugkeren is net als emigreren een flinke ingreep en vereist de nodige voorbereiding en nazorg.

Remigreren is een complex proces. Hierbij spelen zowel sociale, emotionele als economische factoren. Zowel de omstandigheden en spelregels in Nederland als die in de bestemmingslanden spelen een rol. Voor het uitzoeken welke remigratie opties beschikbaar zijn, is daarom een consult bij NMI vaak uiterst waardevol. Diegenen die overwegen te remigreren krijgen van de NMI consulenten veelal in hun eigen taal informatie en advies over de ins-en-outs van remigreren.

Ook na hun remigratie benaderen mensen het NMI als een vriendelijk gezicht dat zij zich herinneren in Nederland. De vragen gaan over zaken als procedures, post van Nederlandse overheidsinstanties, de naturalisatieprocedure, regelgeving in het geboorteland en andere remigratie-gerelateerde zaken.

Het NMI is in al zijn pluriformiteit, veelzijdigheid en deskundigheid een unieke organisatie voor een doorgaans hulpbehoevende doelgroep.

In de loop van 2022 komt de samenleving stapsgewijs in fases waarin Covid steeds minder overheersend is. Dat geldt voor Nederland, en tevens voor de bestemmingslanden.

¹ Regeling van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 13 maart 2014, 2014-0000033986, tot vaststelling van nadere regels omtrent de uitvoering van de Remigratiewet en het Remigratiebesluit (Remigratieregeling)

De dienstverlening van het Nederlands Migratie Instituut

Werkwijze

Het NMI geeft informatie, advies en begeleiding aan migranten en erkende vluchtelingen die willen terugkeren naar hun geboorteland. Het NMI geeft informatie over de in de Remigratiewet beschreven remigratie-uitkering en aanverwante regelingen en onderwerpen. Sinds 2010 is voorlichting aan reeds geremigreerden tevens onderdeel van de kerntaak van de organisatie. In de praktijk blijkt dat de vragen van cliënten zich niet alleen beperken tot de Remigratiewet, maar ook andere voorzieningen betreffen die relevant zijn in dit kader. Zo zijn er na de wetwijziging van 2014 veel vragen over het meenemen (exporteren) van sociale uitkeringen. Meer en meer NMI cliënten zijn AOW-gerechtigd of zullen korte tijd na remigratie de AOW-leeftijd bereiken. Die hogere leeftijd maakt de rol van de zorgvoorzieningen in het ontvangende land belangrijker dan voorheen.

Als onafhankelijke organisatie geeft NMI objectieve voorlichting. De dienstverlening is voor cliënten kosteloos. Deze twee factoren dragen sterk bij aan de toegankelijkheid van de dienstverlening voor de doorgaans weinig draagkrachtige cliënten. Het NMI onderscheidt zich door een integraal informatie- en begeleidingsaanbod. Het NMI stelt het belang van de cliënt centraal en zoekt samen met de cliënt(en) naar de beste oplossingen binnen de gegeven wettelijke en sociale kaders in Nederland en het bestemmingsland. De potentiële remigranten willen eerst alle opties goed doornemen, waarna meestal een lang proces van wikken en wegen doorlopen wordt tot een besluit genomen wordt: blijven of teruggaan.

Cliënten uit de grootste doelgroepen worden geholpen door consulenten die -naast hun kennis van de Nederlandse wet- en regelgeving- op de hoogte zijn van de sociale wetgeving, pensioenen en andere relevante factoren, zoals visa en zorgverzekeringsmogelijkheden in het remigratieland. De consulenten spreken vaak de taal van de cliënt en hebben kennis van zijn/haar sociaal culturele achtergrond. Dat maakt voor velen het verschil in de dienstverlening.

De kracht van NMI wordt verder versterkt doordat het NMI een uitgebreid netwerk heeft van partners als migrantenorganisaties, lokale overheden en welzijnsorganisaties.

Om zijn taak uit te voeren biedt NMI samengevat de volgende diensten:

- Algemene publieksvoorlichting
- Voorlichting aan groepen migranten
- Het verstrekken van informatie over remigratie en remigratie gerelateerde onderwerpen aan individuele belangstellenden
- Individuele begeleiding bij remigratie van alleenstaanden en gezinnen
- Voorlichting aan (groepen) intermediairs en partners in de gemeentelijke en sociale sectoren (netwerkcontacten)

NMI heeft sinds begin 2020 ten gevolge van de Covid-19 situatie de dienstverlening voor het overgrote deel via internet en telefoon moeten aanbieden. In de loop van 2022 heeft NMI de dienstverlening op locatie in de vorm van face to face afspraken weer stap voor stap kunnen

oppakken. Langzaam konden de consultants ook de draad van het verzorgen van voorlichtingsbijeenkomsten op locatie weer oppakken.

In de loop van 2022 is NMI tegelijkertijd overgestapt op een iets andere manier van werken. Waar pre-covid face to face gesprekken de standaard waren, worden deze gesprekken inmiddels alleen dan ingepland wanneer telefonisch en digitaal contact niet afdoende is. In de afbouwfase van de dienstverlening wordt in toenemende mate tijd vrijgemaakt voor een mogelijke grote vraag, voor borging van de kennis en ervaring van NMI, en opleiding en persoonlijke ontwikkeling van de medewerkers.

Omvang van de dienstverlening

Nagenoeg alle dienstverlening wordt voorafgegaan door telefonisch contact, met een korte vraag en/of het verzoek om een afspraak te maken. Daarna volgt een intake, om expliciet te kijken welke hulpvraag er is. Voor een cliënt met een duidelijke vraag die meer aandacht vereist, wordt een cliëntdossier aangemaakt waarin gegevens van de cliënt worden opgenomen.

Het aantal 55-plussers neemt toe, van 54% in 2018 tot 78% in 2022. Door de vele vragen die deze groep heeft, start vaak direct in het eerste contact feitelijk al een traject met cliënten.

Het aantal trajecten 'begeleiden' is verder afgenomen. Ook het aantal contacten is iets afgenomen t.o.v. 2021, maar met bijna 15.000 nog steeds aanzienlijk hoger dan in 2019 (11.500). Dit is het gevolg van het gebruik van de telefoon en de digitale kanalen. Het aantal voorlichtingen is weer toegenomen. De organisaties die de voorlichten faciliteren moesten in 2022 merkbaar weer op gang komen, na de Covid-periode.

A. Dienstverlening	Prognose 2021	Realisatie 2021	Prognose 2022	Realisatie 2022
Informatie kort	450	405	100	389
Begeleiden cliënten (excl. informatie kort)	n.v.t.	3.789	n.v.t.	3.558
Cliëntcontacten (excl. informatie kort)	n.v.t.	17.061	n.v.t.	14.596
Cliëntcontacten (incl. informatie kort)	17000	17.466	16000	14.985
Groepsvoorlichting	12	9	100	65

Dienstverlening, prognose en realisatie, 2021 en 2022

De aanvragers in de zin van de Remigratiewet zijn migranten uit landen die gekoppeld zijn aan deze wet of het zijn vluchtelingen.

De cijfers zijn door de wijzigende omstandigheden steeds lastiger met het verleden te vergelijken. Meerdere cliënten maken na een adviestraject het laatste deel- de aanvraag- zelf af met behulp van onder andere hun kinderen, buurtteams, formulierenbrigades, sociale raadslieden. NMI stimuleert dit in het kader van zelfredzaamheid. Het totaal aantal aanvragen is t.o.v. 2020 (165) met zo'n 20% toegenomen, maar t.o.v. 2021 weer iets afgenomen. Ruim 70% van de aanvragen is in 2022 door NMI begeleid.

B. Aanvragen remigratieregeling en vertrekgerechtigden						
	Aanvragen			Vertrekgerechtigden Remigratie (incl. nihil)		
	Totaal	Begeleid door NMI		Totaal	Begeleid door NMI	
		Aantal	%		Aantal	%
2021	221	138	62%	128	95	74%
2022	192	137	71%	125	*	*

Deze cijfers zijn afkomstig van de Sociale Verzekeringsbank.

* Geen cijfers beschikbaar.

De conversie van het aantal cliënten met vragen over en belangstelling voor remigratie naar uiteindelijke aanvragen voor de Remigratiewet is zoals elk jaar beperkt. Het NMI kan aan gehuwde samenwonenden met een exporteerbare uitkering in overweging geven om een aanvraag in te dienen voor de remigratievoorzieningen ingevolge de Remigratiewet. Doorgaans wordt in een dergelijk geval de nihilbeschikking verleend door de SVB. De gedachte hierachter is dat bij het overlijden van de rechthebbende van een exporteerbare uitkering (bijvoorbeeld een WAO/WIA of AOW uitkering) de langstlevende partner aanspraak maakt op een remigratie-uitkering voor een alleenstaande of eenoudergezin op grond van de Remigratiewet. De aanvrager, zijn partner en eventuele andere gezinsleden worden uitvoerig geïnformeerd over de financiële en andere gevolgen van de te nemen stappen. Steeds meer remigranten zijn AOW-gerechtigd. Door met slechts de exporteerbare uitkering te vertrekken, kunnen deze remigranten indien zij dat willen de Nederlandse nationaliteit behouden.

Samenstelling doelgroep NMI

Het totaal aantal cliënten van 3558 bestaat voor bijna 75% uit mannen, vergelijkbaar met 2021. Het aantal nieuwe cliënten is uitgekomen op 2741, dit is als in 2021 circa 77% van het totaal aantal cliënten. Deze cliënten worden als nieuw beschouwd omdat zij NMI voor het eerst benaderd hebben of al langere tijd geen contact hadden gezocht.

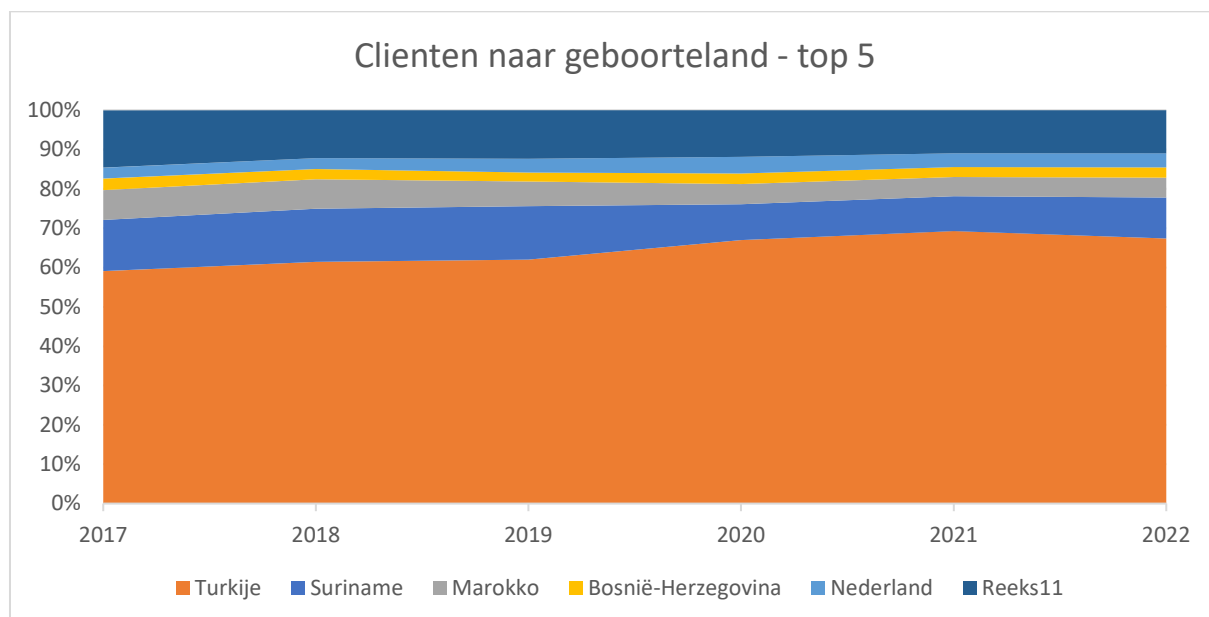
Het aantal cliënten van 55 jaar en ouder is 2761, oftewel 78% van het totaal (zie tabel 3 in de bijlage). Personen die 53 jaar of ouder zijn in 2022 kunnen voor eind 2024 de leeftijdsgrens van 55 jaar passeren en daardoor in principe de remigratie-uitkering aanvragen. Naast de huidige cliënten zijn er nog de oud-clieënten (meer dan een jaar geen contact) die zodra zij in de buurt van de passende leeftijd zijn om in aanmerking te komen, weer contact zouden kunnen opnemen met NMI.

Ruim 46% procent van de cliënten is alleenstaand (alleen, gescheiden of weduwe/wed).

Het percentage cliënten dat na het 18^e levensjaar naar Nederland is gekomen en daarmee voldoet aan een van de voorwaarden van de Remigratiewet is licht gedaald, naar 59%, maar is daarmee nog steeds hoger dan de jaren daarvoor. De vergrijzing van de doelgroep speelt hier een rol. Een deel van de cliënten dat zelf niet in aanmerking komt voor de Remigratiewet, heeft partners die wel in aanmerking komen.

In tabel 5 (bijlage) is te zien dat de cliënten uit 12 verschillende (geboorte)landen komen. Het aandeel cliënten dat afkomstig is uit andere dan de doelgroep landen ('Overig' bij tabel 4) is 7%. Deze cliënten worden indien mogelijk doorwezen naar andere instellingen. Het aandeel cliënten een Turkse achtergrond blijft met ruim 67% hoog. De één na grootste groep is de Surinaamse met ruim 10%. De categorie Nederland (3,5%) betreft merendeels Surinaamse cliënten, geboren in Nederland

of in ieder geval met de Nederlandse nationaliteit. Voor wat betreft de Balkanlanden is na een lichte stijging vorig jaar nu een kleine daling te zien.

Vijf meest voorkomende nationaliteiten en een categorie van elf (Reeks 11) daarop volgende nationaliteiten.

Type dienstverlening

In overeenstemming met de hulpvraag vormt het remigratietraject met 52% het meest voorkomende type dienstverlening. Het traject Export uitkering, waarin vooral vragen over het meenemen van uitkeringen en AOW worden besproken, komt op 13%. De trajecten Remigratie en Export uitkering kunnen in voorkomende gevallen parallel lopen, waarbij de cliënt de benodigde informatie krijgt om een weloverwogen keuze te maken.

De ‘Buitenland’ dienstverlening blijft substantieel en neemt licht toe, in 2019 nog 19% en inmiddels 23%. NMI verwijst deze cliënten zoveel mogelijk naar andere organisaties (Nederland wereldwijd, Belastingdienst, SVB, UWV, etc.) Echter, cliënten die vanuit het buitenland contact opnemen hebben veelal een samengestelde vraag waarvoor zij meerdere organisaties zouden moeten benaderen. De complexiteit van de wet- en regelgeving wordt niet minder. Cliënten zoeken bij NMI een antwoord ‘in samenhang’, ook wel nadat zij andere partijen hebben benaderd. Een antwoord in de eigen taal is veelal ook essentieel.

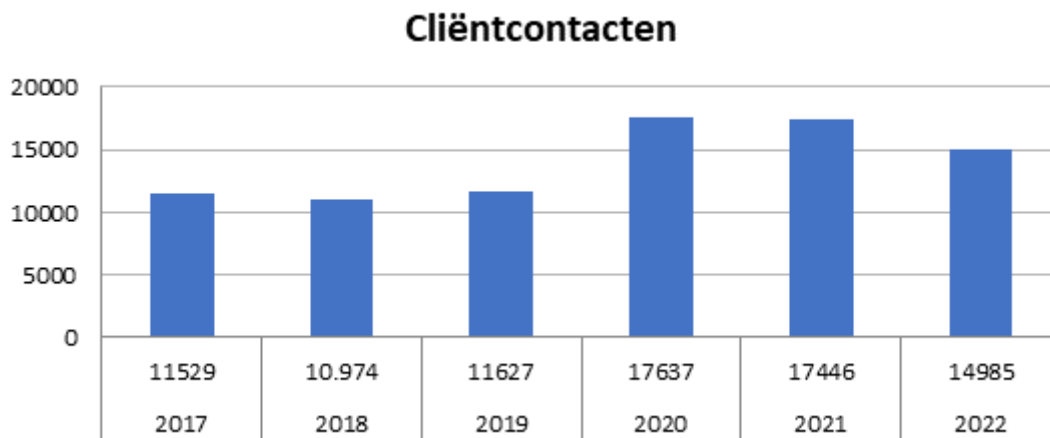
Zoals elders benoemd, het aandeel “Informatie kort” neemt steeds verder af. “Remigratiebreed” betreft advisering over remigratie aan nationaliteiten die niet in de wet voorkomen.

Type dienstverlening	2019	2020	2021	2022
Remigratiewet	28%	52%	53%	52%
Remigratie breed	1%	3%	2%	3%
Informatie kort	18%	12%	8%	9%
Buitenland	19%	19%	21%	23%
Export uitkering	19%	14%	16%	13%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Type dienstverlening per jaar 2021-2022

Cliëntcontacten

Onderstaand is te zien dat het aantal cliëntcontacten weer wat is afgenomen, na de forse stijging in de eerste 2 Covid-jaren.

Aantal cliëntcontacten

In tabel 8 (bijlage) is te zien dat er wel wat veranderingen zijn in het type contact. Weer meer face to face. Nog steeds veel telefonisch contact. Een toename van het gebruik van email. De hoeveelheid WhatsApp contacten die sterk toenam in de Covid-periode neemt weer af.

In tabel 10 (bijlage) zijn de cliëntcontacten met het type traject afgezet tegen de uitgezette acties. Zoals in 2021 komen op totaalniveau de volgende acties het meest voor: export uitkeringen, informatie remigratiewet, schulden en mutaties.

Groepsvoorlichting

Groepsvoorlichtingen op locaties van organisaties vormen het krachtige middel dat NMI al jaren inzet om zichtbaar te zijn, informatie te delen, te laten zien waar NMI voor staat en eerste vragen te beantwoorden. De bijeenkomsten vormen van oudsher een trigger voor nieuwe contacten.

Het aantal bijeenkomsten is weer flink toegenomen: 65 stuks met in totaal bijna 3000 deelnemers. Zie onderstaand en in de bijlage, tabellen 11, 12 en 13. De Turkse en Surinaamse doelgroepen maken het meest gebruik van deze activiteit. Maatschappelijke organisaties vormen de meest actieve partij hierbij. Het gemiddeld aantal deelnemers ligt boven de 40.

Om het proces van groepsvoorlichtingen weer op gang te krijgen is een intensieve mailing en na-bel actie opgezet. Met succes! Na de Covid periode bleek het extra onder de aandacht brengen zinvol.

Aantal deelnemers	2021	2022
Minder dan 10	4	9
10 tot 50	4	42
50 of meer	1	14
Totaal aantal bijeenkomsten	9	65
Totaal aantal deelnemers	167	2.975
Gemiddeld aantal deelnemers	19	42

Aantal voorlichtingsbijeenkomsten en deelnemers 2020-2021

Netwerkactiviteiten

Voor de netwerkactiviteiten geldt hetzelfde als voor de voorlichtingen, extra inspanning was nodig. Hierdoor kon NMI in 2022 een goed aantal (376) netwerkactiviteiten realiseren. Met name met cliënt- en maatschappelijke organisaties. Het netwerken is een indirecte manier om cliënten de weg naar NMI te laten vinden. Ook om organisaties die vragen hebben te informeren, zodat zij op hun beurt cliënten met vragen op weg kunnen helpen. Zoals verderop nader toegelicht zal in 2023 het netwerken om kennis te delen bijzondere aandacht krijgen, in de vorm van workshops voor professionals.

Reeds geremigreerden

Voor reeds geremigreerde cliënten en anderen in het buitenland is NMI al jaren een favoriet aanspreekpunt. Het NMI beleid is erop gericht deze contacten te beperken tot het eerste jaar na immigratie. Ook in 2022 is hier op gestuurd. NMI heeft in 2022 concrete afspraken kunnen maken met de Sociale Attachés in Turkije en Marokko. Zij vormen een belangrijk aanspreekpunt voor de geremigreerden, maar worden niet altijd gevonden door deze groep.

De beschikbaarheid van Nederland wereldwijd is een positieve ontwikkeling, NMI verwijst cliënten zo mogelijk naar hen. NMI heeft goed contact met Nederland wereldwijd en mogelijk kan een aantal consulenten in de loop van of na 2024, wanneer de dienstverlening vanuit NMI gestopt is, in deze organisatie een rol spelen. Een verschil tot nu toe blijft de integrale dienstverlening die de consulenten van NMI kunnen bieden, zoals elders ook aangegeven. Daarbij, cliënten uit het buitenland kunnen kiezen tussen het contact opnemen met een grote onpersoonlijke organisatie waar zij niemand kennen, of met NMI, waar de consulent nog werkt die zij kennen en vertrouwen, naar wie zij kunnen vragen.

In de bijlage in tabel 15 is te zien van waaruit de bijna 5000 reeds geremigreerden met NMI contact opnemen. Omdat de Turkse doelgroep de grootste is qua immigratie, is het niet verwonderlijk dat de hoeveelheid vragen vanuit Turkije het hoogst is (86%). De vraag kan per land per jaar door de omstandigheden nogal verschillen. Een verandering in de regelgeving, in het landsbestuur, een natuurramp, deze hebben onmiddellijk gevolgen voor de vraag.

Bijlage Tabel 16 laat zien op welke wijze er gecommuniceerd wordt. Veel contacten verlopen via derden, via de telefoon en WhatsApp. De groep e-mailers groeit. Tabel 17 toont waarover deze groep contact met NMI opneemt. De meeste vragen gaan over sociale zekerheidskwestie. Daarnaast gaat het veel om algemene informatievragen en het doorgeven van mutaties.

Cliënten moeten in het eerste jaar na immigratie veel regelen. Zij ontvangen post van de Nederlandse overheid die zij niet altijd volledig begrijpen. Elke verandering in sociale zekerheidswetgeving of de handhavingsactiviteiten van instanties zoals het UWV of de SVB zorgt voor veel onrust en onduidelijkheid. Mensen kunnen met hun vragen laagdrempelig, snel en kosteloos bij het NMI terecht. De NMI consulenten vragen zich bezorgd af hoe dit na het stoppen van de NMI dienstverlening moet gaan. Een eenduidig aanspreekpunt waar mensen met hun vragen echt geholpen worden, en niet alleen worden doorgestuurd naar meerdere andere partijen, is van groot belang.

Vluchtelingen en asielgerechtigden

De eerder ingezette daling van de hulpvraag stabiliseert in 2022, de aantallen zijn als in 2021. Het gaat in 2022 om in totaal 104 cliënten, verdeeld over ruim 10 landen.

Hun vragen zijn vergelijkbaar met die van de reeds geremigreerden. Zie de tabellen 18 en 19 in de bijlage.

Ontwikkelingen en Organisatie

Nieuwe werkelijkheid

Nu de Covid-periode in de loop van 2022 tot een einde komt, gaat deze welhaast geruisloos over in de afbouwperiode. NMI bereidt zich voor om eind 2024 de dienstverlening aan cliënten te beëindigen.

In 2022 wordt in de afbouw-deelprojecten de eerste fase afgesloten. In 2023 zal op basis van het voorwerk een tweede fase beginnen, die van realisatie. Daarbij is te denken aan het borgen van de kennis en ervaring, het voorbereiden van de medewerkers op een toekomst elders en het inrichten van de dienstverlening met minder beschikbare tijd, rekening houdend met een mogelijke toename van de vraag.

In 2022 werkt NMI net als in 2021 vanuit het hoofdkantoor in Utrecht en vanuit flexkantoren door het gehele land. Daarnaast werken consultants regelmatig vanuit huis. De voorzieningen daarvoor zijn in 2020 en 2021 getroffen.

De in 2020 ingezette manier van werken heeft geresulteerd in een flinke verhoging van het aantal contacten per cliënt. In het jaarverslag 2021 hebben we hier reeds aandacht aan besteed. In 2022 is hier nauwelijks iets in veranderd. Een stevige bezetting aan de telefoon blijft belangrijk. Face to face gesprekken zijn weer mogelijk, maar slechts indien echt nodig ingepland.

Het gemiddeld aantal contacten per cliënt lag voor 2020 op 2-2,5. Vanaf 2020 nam dit sterk toe, in 2022 komt dit uit op 4-4,5.

Ontwikkelingen bij de doelgroepen van de Remigratiewet

Voor wat betreft de grootste doelgroepen worden hieronder wat feiten en indrukken benoemd, die de NMI consumenten willen en kunnen delen. Er zijn verschillen tussen de doelgroepen, maar er zijn ook veel overeenkomsten. Een deel van de verschillen ontstaat door praktische zaken. Kun je met de auto het land bereiken? Zijn de grenzen open voor 'creatieve' reizigers? Hoe is de zorg in het bestemmingsland geregeld, hoe is de kwaliteit ervan? Woont er nog familie in het bestemmingsland? Hoe functioneert de overheid in het bestemmingsland? Zijn remigranten welkom?

Marokko

In 2022 heeft Marokko geleidelijk de landgrenzen weer opengesteld voor reizigers. Voor de doelgroep was dit een reden om weer naar Marokko te reizen. Ook om te overwegen of besluiten eventueel definitief terug te keren. De remigratie kon daarmee weer enigszins op gang komen, dit zal in de cijfers van 2023 naar verwachting pas zichtbaar zijn. Slechts een deel van de remigratie verloopt met behulp van NMI. Deze doelgroep regelt veel zelf.

Door corona en inflatie is de armoede in Marokko toegenomen. Een positief gevolg van corona is dat de overheid de bestaande zorgverzekering voor iedereen toegankelijk probeert te maken, in ieder geval voor de basiszorg. Dit is echter niet op het niveau waarop de doelgroep dit in Nederland gewend is.

Turkije

Het einde van de Covid maatregelen in zowel Nederland als Turkije betekende goed nieuws voor cliënten. De stijgende kosten in Nederland en de relatief hoge waarde van de euro ten opzichte van de Turkse Lira zette velen aan, de remigratie te overwegen en de mogelijkheden te onderzoeken.

De situatie is echter niet rooskleurig. In Turkije is sprake van zeer hoge inflatie, met name voor levensmiddelen en huurprijzen. Het minimuminkomen in Turkije bedraagt in 2022 ongeveer €400 per maand, vergelijkbaar met de remigratie uitkering voor een alleenstaande. Dit bedrag is niet meer voldoende om in Turkije van te leven. De remigratie-uitkering is ondanks de hoge inflatie onveranderd gebleven. Cliënten die remigratie overwegen hebben twijfels over hun bestaanszekerheid in Turkije. Cliënten met exporteerbare uitkeringen hadden minder last van deze problemen.

Vrouwelijke partners besluiten regelmatig niet met hun man mee te gaan. Ouderen beginnen zich steeds meer bewust te worden de voordelen van het hebben van mantelzorgers hier in Nederland. Steeds meer ouderen kiezen er daarom voor te pendelen; ook om geen gebruik te maken van de remigratie-uitkering. Door de Nederlandse nationaliteit te behouden kunnen zij op latere leeftijd eventueel weer terug naar Nederland.

Door een verschil van inzicht tussen het Nederlandse CAK en Turkse SGK krijgen de met remigranten meegaande partner en kinderen geen ziektekosten verzekering in Turkije. NMI zet zich in dit onder de aandacht te brengen, maar de situatie blijft onveranderd. De zorg waarin wel wordt voorzien is beperkt. Voor veel cliënten is dit problematisch, zo laten ze aan de NMI consulenten weten.

Een andere uitdaging wordt gevormd door stagnatie in het aanvragen van visa om naar Nederland te komen, ten gevolge problemen met -de website van- VSF Global.

De oorlog in de Oekraïne en de economische boycot van Rusland heeft diverse effecten in de regio, ook voor Turkije, onder andere op de handel. Verder komen er vluchtelingen uit Oekraïne het land in. Voor hen zijn er geen regelingen zoals in Nederland.

Suriname

Zoals in andere bestemmingslanden is er in Suriname sprake van hoge inflatie. Ook is er een overspannen zorgsector. De afweging tussen pendelen en remigreren speelt voor de Surinaamse doelgroep in sterke mate. Een nieuw aspect hierbij is echter de sterk verhoogde prijs van de vlucht. Een belangrijk aspect bij het wel of niet remigreren blijft de politieke situatie in Suriname.

Het door NMI ontwikkelde stappenplan voor remigranten naar Suriname heeft ook in 2022 duidelijk zijn nut bewezen. Het is een gedetailleerde weergave van de te volgen procedures in het labrynt van procedures van zowel Nederland als Suriname, of het nu remigreren met behulp van de Remigratiewet betreft, of anderszins. Ook nadat de dienstverlening van NMI zal zijn beëindigd kan dit plan nuttig blijven. De complexe wereld van digitale communicatie en overheidsinstanties is voor minder zelfredzame senioren lastig. In 2022 heeft NMI verder gewerkt aan het ontwikkelen van adequate en betrouwbare nazorg in Suriname, ook voor de toekomst.

Balkan

De situatie in de Balkan is in 2022 vergelijkbaar met die in 2021. Net als elders raak Covid wat op de achtergrond, al blijft het afwachten hoe het zich ontwikkeld, gezien de relatief lage vaccinatiegraad. De politieke en economische situaties en ontwikkelingen in de verschillende landen blijven complex. Er zijn verder oplopende spanningen tussen bevolkingsgroepen. De oorlog in de Oekraïne zet de verhoudingen op scherp. Het probleem van de vluchtelingen die via de Balkanroute naar de rest van

Europa trekken houdt aan. Ten gevolge van de zorgelijke maatschappelijke ontwikkelingen trekt een groot aantal jongeren weg, uit alle republieken. Denk aan corruptie, onrust, inflatie, geen werk. De inkomens volgen net als de remigratie uitkering de fors stijgende kosten niet. In gesprekken met cliënten komt dit vaak aan de orde, samen met het in de verschillende Balkan landen/republieken instabiele pensioenstelsel.

Partners van NMI

Ook in 2022 merkte NMI dat zowel landelijke als gemeentelijke organisaties die voor remigranten van belang zijn zich de laatste jaren meer beperken tot hun kernactiviteiten. Vaak zijn dat controlerende taken, of het geven van algemene informatie. In de loop van 2022 kwamen de plaatselijke belangenverenigingen en andere lokale belangenbehartigers na de covid-periode weer op gang. Persoonlijk contact in de directe omgeving van de NMI doelgroepen is -nu en in de toekomst- wezenlijk. Nogal wat cliënten hebben in enige mate leren omgaan met de digitale middelen als WhatsApp en e-mail. Het blijft echter nodig dat er aan de andere kant een ontvangende partij is die zich inleeft en meedenkt en bereid is integraal advies te bieden.

Door krimp en verloop is er in de afgelopen paar jaar veel relevante kennis verloren gegaan. NMI staat eind 2022 in de startblokken om kennis en ervaring met andere professionals te delen. Dit in het kader van 'Borging', zoals met opdrachtgever SZW overeengekomen. Maar ook vanuit gedrevenheid. Consulents die al 25-30 jaar in het 'remigratie-vak' zitten vinden het moeilijk om hun cliënten los te laten.

De samenwerking met SVB -vooral de afdeling remigratie- was in 2022 belangrijk en goed. Consulents van NMI functioneren voor vragen van cliënten regelmatig als intermediair tussen cliënt en SVB. Oudere (re)migranten kunnen in hun eigen taal NMI benaderen met samenhangende vragen op het gebied van remigratie. Vervolgens informeert de NMI consulent hen hoe zaken kunnen worden gerealiseerd, zoals het verstrekken van een levensbewijs (ondanks vertraging door de post), de individualisering van de uitkering of het omzetten van een nihilbeschikking in een reguliere remigratie-uitkering.

De organisatie van Nederland wereldwijd is ook in 2022 een zeer nuttige functie blijven vervullen. NMI hoopt nog steeds dat Nederland wereldwijd een rol gaat spelen in het geven van integraal advies aan remigranten en niet meer voornamelijk zal doorverwijzen.

NMI werkte ook in 2022 uitstekend samen met sociaal attachés en consulaten. Deze partijen zullen in de toekomst -na het verdwijnen van NMI- een nog belangrijkere rol moeten en kunnen spelen, bij het voorlichten, adviseren en bijstaan van hun 'landgenoten'. De uitdaging blijft dat cliënten hen meer als overheid zien, en dat het delen van informatie daarmee niet het vertrouwelijke karakter heeft zoals dat bij NMI het geval is.

De NMI consulents hadden bij de uitvoering van hun werk in 2022 contacten met uitvoerende overheidsorganisaties, zoals het UWV, de Belastingdienst, het CAK en de IND. Waar nodig en mogelijk vragen NMI consulents daarbij aandacht voor knelpunten.

Organisaties in het veld om ook te noemen als partners en die de doelgroepen die minder gemakkelijk aankloppen bij NMI nog beter kunnen bereiken zijn onder andere:

- NOOM (Netwerk van Organisaties voor Oudere Migranten)
- Cervantes (voor Spanjaarden)

- Attifa (voor Marokkaanse ouderen)
- Stichting Collectief Overzee Suriname (hulp bij aanvragen PSA- of andere officiële documenten)
- Stichting Finance Suriname (voor hulp bij opzetten eigen bedrijf)
- Consulaat Generaal van Suriname
- OMAZ (oudere migranten aan zet)
- NOMU (voor oudere migranten in Utrecht)
- Bons Negocios (vereniging voor onder andere Kaapverdianen)

Bestuur, medewerkers en organisatie NMI

Bestuur

De samenstelling van het NMI bestuur bleef in 2022 ongewijzigd (zie bijlage 2). De vergaderingen vonden voornamelijk face to face plaats. Zoals in het bestuur besproken was medio 2022 één van de bestuursleden aanwezig bij een NMI teamvergadering om na het reguliere vergaderdeel een inspiratie-sessie voor de medewerkers te verzorgen. Dit is onderdeel van de verschillende initiatieven om de NMI medewerkers te helpen en inspireren bij het zich voorbereiden op een toekomst na hun werk bij NMI. Het open delen van persoonlijke ervaringen, visie en inzichten heeft erg positief gewerkt. Een tweede sessie met een ander bestuurslid vindt in 2023 plaats. Eind 2022 kon weer een samenspraak bestuur-directie-medewerkers op kantoor in Utrecht plaatsvinden.

Medewerkers

De vaste personeelssamenstelling is in de onderstaande tabel terug te vinden. Bij NMI werkten in 2022 vijf heren en negen dames.

Medewerkers	Aantal
Consulenten	8
Senior consulent	1
Coördinator	1
Officemanager	1
Medewerker frontoffice	1
Medewerker Financiële/ HR administratie	1
Directeur	1

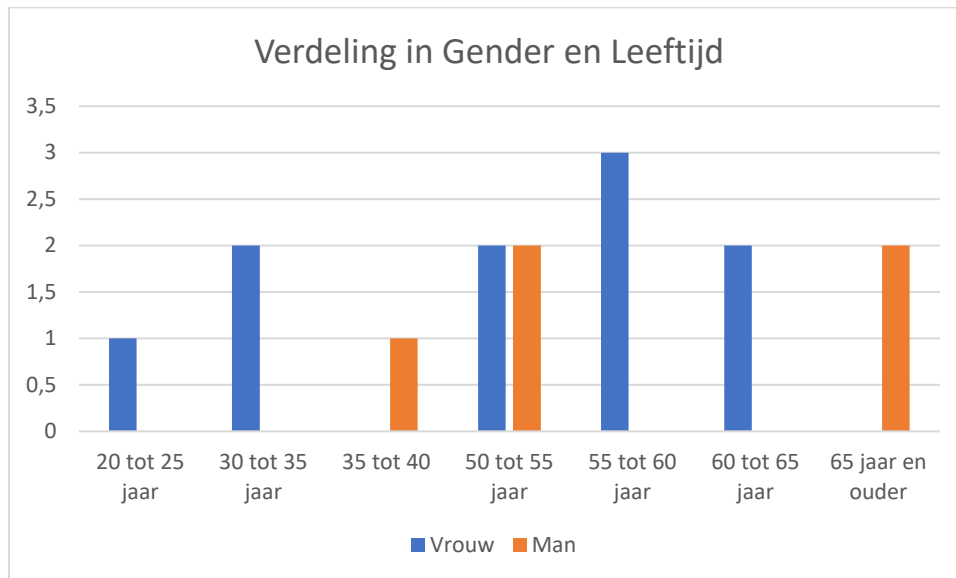
NMI functies en aantal vaste medewerkers

Naast de bovengenoemde medewerkers, zijn aan NMI een HR adviseur en een boekhouder/financieel adviseur verbonden, beide als ZZP-er. Hiernaast zijn verspreid over het jaar meerdere stagiairs actief geweest bij NMI en een ex-stagiair als invalkracht. De ICT- dienstverlening en het (schoonmaak)onderhoud zijn uitbesteed. De frontoffice is wat verstevigd, omdat met de huidige wijze van werken steeds meer werk via de frontoffice loopt. Bovendien verzorgt de officemanager het projectsecretariaat voor de afbouw, naast een belangrijke rol in de communicatie.

De eerste medewerkster (1991) die haar loopbaan begon bij een voorloper van NMI, de Stichting Tenasu (terug naar Suriname), is eind 2022 nog steeds aan het werk bij NMI. Zoals in de

onderstaande tabel is te zien, is het aantal 50+ medewerkers in de meerderheid. Twee medewerkers zijn reeds pensioengerechtigd, maar geheel in lijn met de landelijke ontwikkelingen ‘gewoon’ aan het werk.

In 2022 was er geen verloop.

NMI medewerkers naar gender en leeftijd (vaste bezetting)

Het lage verzuimpercentage van 2,6% wordt voor 72% veroorzaakt door kort verzuim. Covid had verder nog wel wat impact. De motivatie is hoog, het verzuim kort, de medewerkers blijven graag doen wat zij kunnen. In de kleine organisatie waarin ieders werk nauw met dat van anderen verweven is, willen medewerkers doorgaans zo snel mogelijk weer aan de slag, zo bleek ook in 2022.

Organisatie

De NMI organisatie is plat, de lijnen zijn kort en duidelijk. Alles is gericht op de kern en het faciliteren daarvan: cliënten informeren, adviseren en begeleiden. In 2022 is een aanvang gemaakt met de andere taak die overeengekomen is tussen SZW en NMI: de borging van de relevante kennis en ervaring en het delen daarvan met andere professionals.

De directeur en coördinator werken samen als een management team. De directeur stuurt de HR en financiële processen aan. De coördinator is het eerste aanspreekpunt voor de consultants en de stagiairs. Maandelijks is er een teamoverleg met een algemeen deel voor alle collega's en een consultants deel om af te stemmen over de kernactiviteiten.

Het bestuur is op afstand, maar zeer betrokken en bereikbaar. De directeur is aanwezig bij de bestuursvergaderingen. Het bestuur streeft ernaar 1 of 2 x per jaar ook de medewerkers te ontmoeten. Voor het eerst in jaren kon er in 2022 weer een gezamenlijk kerstdiner plaatsvinden.

Per 2022 is voor de laatste keer een nieuwe arbeidsvoorwaardenregeling vastgesteld door het NMI bestuur en doorgevoerd. Deze is van toepassing tot en met 31 december 2024. De personeelsgids die in 2021 geheel vernieuwd was, is in 2022 regelmatig bijgewerkt en uitgebreid. De digitaal aan de medewerkers aangeboden gids biedt toelichting op de AVR, diverse werkprocedures, instructies en andere nuttige informatie. De AVR staat samen met de personeelsgids en andere nuttige documenten en formulieren overzichtelijk in één digitale “toolbox”.

De vernieuwing van de huisstijl werp in 2022 vruchten af. De diverse brochures, leaflets en posters worden in kleine aantallen geproduceerd, waardoor de informatie actueel kan blijven. Een nieuwe PowerPoint is voor de voorlichtingen in gebruik genomen. De geheel vernieuwde website is eenvoudig te onderhouden en actualiseren. De site is overzichtelijk, gebruiksvriendelijk, heeft een vriendelijke uitstraling en is geschikt voor mobiel gebruik. Dit laatste is erg belangrijk. Voor de grootste doelgroep wordt de inhoud voor een deel ook in het Turks aangeboden.

Om de financiële processen te vergemakkelijken en toegankelijker te maken is een aan het boekhoudprogramma gekoppeld programma in gebruik genomen om facturen digitaal te autoriseren.

In het jaarverslag van 2021 is al uitgebreid geschreven over het begin van de afbouw, het begin van het einde van de dienstverlening van NMI. Hieronder worden de ontwikkelingen op dit gebied toegelicht.

Locaties

Spreiding van de werklocaties is en blijft essentieel gezien de doelgroepen. NMI probeert dichtbij de cliënten beschikbaar te zijn.

Het goed bereikbare hoofdkantoor in Utrecht (Hoog Catharijne) vormt al sinds het begin van NMI de spil van de organisatie. Hier werken standaard de front- en backoffice, HR, de coördinator en de directeur. De consultants worden door middel een rooster ingezet op locaties: het hoofdkantoor, het vaste kantoor in Regus-Spaces aan het Hofplein in Rotterdam, flexkantoren voornamelijk in de Regus locaties te Den Haag, Amsterdam, Enschede, Arnhem, Eindhoven. Zoals eerder genoemd werken consultants ook regelmatig een dag vanuit huis. Iedereen werkt regelmatig op het hoofdkantoor, zodat onderlinge contacten gemakkelijk zijn.

Afbouw

In het eerste kwartaal van 2022 is het formele 'Afbouwplan Medewerkers' door het bestuur vastgesteld, voor de medewerkers in vaste dienst die nog niet AOW gerechtigd zijn op 31 december 2024. In dit plan wordt formeel het beëindigen van de dienstverlening door NMI en het ontslag van de medewerkers aangekondigd. Verder wordt nog eens toegelicht waarom NMI stopt met de dienstverlening en staat onder andere uitgewerkt welke faciliteiten de medewerkers ter beschikking krijgen. Dit betreft individuele coaching/ loopbaanbegeleiding, een opleidingsbudget voor relevante opleidingen naar de keuze van de medewerker, studieverlof en enige ruimte voor netwerken en stages.

De coaching is al in 2021 van start gegaan en zal doorlopen tot eind 2024. In de loop van 2022 zijn enkele medewerkers inmiddels na een gedegen oriëntatie op hun toekomst en ambities met individuele opleidingen begonnen. Het beroep van Remigratie Consultant bestaat alleen bij NMI. Medewerkers moeten dus overstappen naar een andere rol, of voor zichzelf beginnen.

Daarnaast is dit jaar een leergang van de Hogeschool van Amsterdam van start gegaan voor de medewerkers op wie het afbouwplan betrekking heeft. Maandelijks zitten deze medewerkers samen in de (hoge-)schoolbanken. De leergang is net na de zomer 2022 begonnen, is maatwerk voor NMI en heet: *Leven Lang Leren, Loopbaan- en persoonlijke ontwikkeling*. Voor de zomer 2023 wordt de leergang afgerond.

In het jaarverslag van 2021 worden de 6 deelprojecten waarmee de afbouw wordt gerealiseerd uitgebreid toegelicht. De voorzitter en de penningmeester zijn samen de opdrachtgevers van het

afbouwproject. De directeur is de projectleider. Alle (vaste) medewerkers waren op enige manier betrokken bij de deelprojecten. Externe deskundigheid wordt waar nodig ingeschakeld.

Voor de volledigheid hieronder nog eens de samenvatting daarvan:

Deelproject 1: Beëindigen kernactiviteiten NMI

- **Opdracht:** Het voorbereiden en realiseren van de stapsgewijze beëindiging van de kernactiviteiten van NMI.

Deelproject 2: Communicatie

- **Opdracht:** Het informeren van cliënten, relevante organisaties en overheden over het aflopen van de Remigratiewet en de beëindiging van de dienstverlening van NMI. N.B. Het is formeel een taak van de overheid om het aflopen van de periode dat de Remigratiewet van kracht is kenbaar te maken. NMI heeft de taak relevante doelgroepen voor te lichten, via zijn netwerk en diverse andere kanalen. In dat kader kiest NMI ervoor in het verspreiden van deze info een actieve rol te spelen, in het belang van cliënten en praktisch gezien om spreiding in plaats van een piek in de vraag om advies en begeleiding te bewerkstelligen.

Deelproject 3: Medewerkers

- **Opdracht:**
 - Het opstellen van een mobiliteitsplan en het uitvoeren ervan.
 - Het voorbereiden van de verplichtingen die horen bij het beëindigen van de arbeidsovereenkomsten.
 - Het voorbereiden en uiteindelijk realiseren van de beëindiging van de arbeidsovereenkomsten met medewerkers.

Deelproject 4: Borgen en delen kennis

- **Opdracht :** Het vastleggen van de rond de dienstverlening relevante kennis en ervaring en het delen ervan met relevante organisaties.

Deelproject 5: Na 2024

- **Opdracht:**
 - Zorgdragen dat NMI bestuur vanaf 1 januari 2025 financieel geen beroep meer hoeft te doen op MinSZW.
 - Onderzoeken hoe de verantwoordelijkheid naar de NMI opdrachtgever, zakelijke contacten en de ex-medewerkers van NMI na 2024 kan worden belegd, en door welke partij(en) het afwikkelen van de verplichtingen in 2025 en de jaren daarna kan worden uitgevoerd, de rol van het bestuur hierbij en wat de voorwaarden zijn om dit te faciliteren.

Deelproject 6: Deur dicht

- **Opdracht:**
 - Het voorbereiden en tijdig realiseren van de concrete beëindiging van de concrete dienstverlening
 - Het tijdig informeren van alle relevante instanties
 - Het opzeggen van alle relevante accounts
 - Het tijdig opzeggen van alle relevante abonnementen
 - Het tijdig opzeggen van alle relevante contracten
 - Het tijdig opzeggen van alle huur en lease verplichtingen
 - Het tijdig opzeggen en afwikkelen van alle overige relevante verplichten
 - De digitale en papieren documenten/bestanden conform de wet- en regelgeving bewaren of vernietigen. Aandacht behouden voor het historische interessant zijn van documenten.

- Alle roerende goederen verkopen, afstaan, weggooien of vernietigen
- Kantoren volgens voorwaarden leeg opleveren

In de loop van 2021 en 2022 is met name aan de eerste 4 deelprojecten gewerkt. Het voorwerk maakt het mogelijk om eind 2022 en daarna in 2023 e.e.a. concreet uit te werken en uit te voeren. In de loop van 2022 zijn de deelprojecten 5 en 6 opgepakt. De samenhang tussen de onderdelen werd in de loop van 2022 steeds duidelijker. De deelprojecten 1, 2 en 4 liepen langzaam in elkaar over.

In hoofdlijnen zijn onder andere de onderstaande zaken gerealiseerd.

In deelproject één is een beeld gevormd hoe NMI kan omgaan met de dienstverlening in de laatste paar jaar. Communicatie (deelproject 2) maakt onderdeel uit van alle deelprojecten. De visie is benoemd. Eén van de resultaten van deelproject 3 'Medewerkers' is het voorwerk voor het bovengenoemde afbouwplan medewerkers. De andere producten van dit deelproject worden stapsgewijs gerealiseerd. Het deelproject 4 heeft geleid tot verschillende concrete 'producten'. Het ontwikkelen van informatiepakketten voor cliënten; het ontwikkelen van een aan de NMI website gekoppelde digitale 'portal' om informatie in de laatste periode en een korte periode na het beëindigen van de dienstverlening van NMI te delen met professionals en mogelijk ook cliënten; het ontwikkelen en actief aanbieden van workshops aan relevante organisaties (professionals).

In de loop van 2022 is besloten deelproject 1, 2 en 4 samen te voegen. Aan deelprojecten 6 wordt net als aan deelproject 3 gestaag doorgewerkt. Bij deelproject 5 (Na 2024) zal het bestuur nauw betrokken zijn. Het gaat dan om de periode dat de Stichting NMI geen dienstverlening meer biedt, geen medewerkers meer in dienst heeft, maar nog wel een bestuur dat op een verantwoorde wijze de diverse verplichtingen afwikkelt.

De contouren van wat te doen is zijn geïnventariseerd en helder. Met het bereiken van deze volgende fase (uitvoering) worden de projecten door slechts een klein groepje opgepakt. De tijd van de consultants wordt zoveel mogelijk ingezet voor de directe dienstverlening.